

۴۰۷۸ / ۲ / ۱۹
۹۴ / ۲ / ۱۹

شماره:
تاریخ:
پوست:

بسمه تعالی

جناب آقای بخشنده
معاون محترم برنامه ریزی و اقتصادی
جناب آقای جلالی
معاون محترم وزیر و رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور
جناب آقای طهماسبی
معاون محترم امور باغبانی
جناب آقای سجادی
معاون محترم آب و خاک و صنایع
جناب آقای زند
معاون محترم وزیر و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
جناب آقای افشار
رئیس محترم سازمان امور اراضی کشور
رؤسای محترم سازمان جهاد کشاورزی استانها

سلام علیکم
در اجرای ماده (۷) اصلاحی ضوابط اجرایی واگذاری اراضی شیبدار (موضوع تصویب نامه شماره ۷۹۷۶۹/ت/۴۳۲۲۲ هـ مورخ ۸۹/۴/۱۲ هیات محترم وزیران) به پیوست "شیوه نامه تخصیص و واگذاری اراضی برای توسعه باغات در اراضی شیبدار"، جهت اجراء ابلاغ می گردد.

محمود حجتی
وزیر جهاد کشاورزی

۱۳۹۴ / ۲ / ۲۹

ثبت رایانه ای دبیرخانه جهاد کشاورزی فارس
۱۳۹۴ / ۲ / ۲۹
شماره: ۲۰۲۹۱

سازمان امور اراضی کشور

معاونت امور باغبانی

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

"شیوه نامه تخصیص و واگذاری اراضی برای توسعه باغات در اراضی شیبدار"

موضوع تصویب نامه های شماره ۴۹۱۳۷ / ت / ۳۸۲۲۳ هـ مورخ ۸۷/۴/۵
و ۷۹۷۶۹ / ت / ۴۳۲۲۲ هـ مورخ ۸۹/۴/۱۴ هیأت محترم وزیران

وزارت جهاد کشاورزی

(سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، معاونت امور باغبانی، سازمان امور اراضی کشور)

اسفند ۱۳۹۳

سازمان امور اراضی کشور

معاونت امور باغبانی

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

بسمه تعالی

به منظور هماهنگی در اجرای تصویب نامه های شماره ۴۹۱۳۷ / ت / ۳۸۲۲۳ هـ مورخ ۸۷/۴/۵ و ۷۹۷۶۹ / ت / ۴۳۲۲۲ هـ مورخ ۸۹/۴/۱۳ هیأت محترم وزیران، شیوه نامه تخصیص، واگذاری و توسعه باغات در اراضی شیبدار فی مابین معاونت امور باغبانی، سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری و سازمان امور اراضی کشور که به ترتیب به اختصار در این شیوه نامه معاونت باغبانی، سازمان و سازمان امور اراضی نامیده می شود، توافق می گردد:

فصل اول تعاریف:

ماده ۱- تعریف و اصطلاحاتی که در این شیوه نامه بکار رفته است.

۱- اراضی شیبدار: اراضی که نسبت به افق دارای زاویه بوده و برای جلوگیری از فرسایش و ایجاد خسارت نیاز به اقدامات اصلاحی دارد.

۲- ضوابط اجرایی و واگذاری اراضی شیبدار: موضوع تصویب نامه شماره ۴۹۱۳۷ / ت / ۳۸۲۲۳ هـ مورخ ۸۷/۴/۵ و ۷۹۷۶۹ / ت / ۴۳۲۲۲ هـ مورخ ۸۹/۴/۱۳ هیأت محترم وزیران می باشد.

۳- دستورالعمل شناسایی: دستورالعمل ضوابط استعدادیابی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، تعیین کاربری و تخصیص اراضی موضوع ابلاغیه شماره ۹۳/۱/۴۰۴۰۲ مورخ ۹۳/۱۲/۲ که در این دستورالعمل به اختصار، دستورالعمل شناسایی نامیده می شود. مستند به تصویب نامه شماره ۷۹۷۶۹ / ت / ۴۳۲۲۲ هـ مورخ ۸۹/۴/۱۳ هیأت محترم وزیران تخصیص اراضی به عهده سازمان می باشد.

۴- دستورالعمل اصلاحی ضوابط واگذاری: دستورالعمل اصلاحی ضوابط واگذاری اراضی منابع ملی و دولتی برای طرح های کشاورزی و غیر کشاورزی موضوع ابلاغیه شماره ۰۲۰/۲۶۲۶ مورخ ۸۷/۲/۳ و اصلاحیه شماره ۰۲۰/۲۲۷۴۷ مورخ ۹۳/۸/۱۱ وزارت جهاد کشاورزی خواهد بود.

سازمان امور اراضی کشور

معاونت امور باغبانی

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

۵- طرح مدیریت پایدار منابع طبیعی: سندی است شامل مجموعه برنامه‌ها و فعالیت‌های اجرایی حفاظت، حمایت، احیاء، اصلاح، توسعه و بهره‌برداری بهینه و پایدار از منابع طبیعی در قالب برنامه زمانی و مکانی، کمی و کیفی، هزینه و درآمد معین که برای فعالیت‌هایی نظیر جنگلداری، مرتعداری، آبخیزداری، آبخوانداری، بیابان‌زدایی، تثبیت شن، پارک، نهالستان و ذخیره‌گاه در عرصه‌های منابع طبیعی تدوین می‌شود. در صورت ضرورت، طرح تنها برای یکی از فعالیت‌های فوق و با نام آن فعالیت تهیه می‌شود. طرح تهیه شده جهت اجرا به تصویب سازمان می‌رسد. طبیعت‌گردی، بوم‌گردی (بارعبایت قوانین مربوطه) و بهره‌برداری از کلیه محصولات منابع طبیعی نیز بخشی از طرح‌های مدیریت پایدار منابع طبیعی است.

۶- سایر تعاریف و اصطلاحات مرتبط با این شیوه نامه تابع تعاریف مندرج در قوانین و مقررات مربوط و نیز ضوابط اجرایی واگذاری و بهره‌برداری اراضی شیبدار و اصلاحات بعدی موضوع تصویب نامه های شماره ۴۹۱۳۷/ت/۳۸۲۲۳ مورخ ۸۷/۴/۵ و ۷۹۷۶۹/ت/۴۳۲۲۲ مورخ ۸۹/۴/۱۳ آن می باشد.

فصل دوم

اراضی مشمول طرح:

۲-۵-۱- اراضی موضوع این شیوه نامه عبارتند از:

الف) اراضی مستثنیات اشخاص

ب) اراضی ملی و دولتی

فصل سوم

(شناسایی، مکان یابی، استعدادیابی اراضی)

۳-۵-۱- شناسایی و مکان یابی اراضی توسط کارگروه استانی با استفاده از شاخص های ذیل صورت می پذیرد:

۱- مطالعات انجام شده توسط معاونت باغبانی و سازمان.

۲- در اراضی فاقد مطالعه، حسب مورد معاونت باغبانی و سازمان تمهیدات لازم را برای انجام مطالعه به عمل

خواهند آورد.

سازمان امور اراضی کشور

معاونت امور باغبانی

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

پس از تصویب امکان اجرای طرح توسط کارگروه حسب محل وقوع اراضی برای اجرای طرح بر اساس مراحل فصل پنجم این شیوه نامه اقدام می گردد.

ماده ۴- تخصیص اراضی ملی و دولتی مشمول اجرای طرح توسط ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری بر اساس دستورالعمل شناسایی و ماده ۳ این شیوه نامه و اصلاحات بعدی صورت می پذیرد.

تبصره: اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان با هدف اقتصادی کردن طرح های منابع طبیعی، تعادل دام و مرتع و افزایش مشارکت بهره برداران در حفاظت و احیاء عرصه های طبیعی حداکثر تا ۲ برابر عرف به ازای هر یک از بهره برداران ذیحق، از عرصه های مستعد موضوع این ماده را در طرحهای مدیریت منابع طبیعی لحاظ و باقیمانده اراضی مستعد را با رعایت ممنوعیت های مقرر در دستورالعمل شناسایی برای توسعه باغات توسط اشخاص واجد شرایط به سازمان جهاد کشاورزی استان تخصیص خواهد داد.

فصل چهارم

روش های واگذاری اراضی ملی و دولتی

پیرسنانم ۱۱/۱۱

ماده ۵- روش های واگذاری:

- ۱- طرح های مدیریت منابع طبیعی برابر ضوابط ماده ۳ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع
- ۲- طرح های توسعه و احداث باغ متمرکز در اراضی ملی و دولتی، برابر ضوابط لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی مصوب ۵۹/۱/۲۶ و آئین نامه اجرائی آن مصوب ۵۹/۲/۳۱ شورای انقلاب
- ۳- اولویت واگذاری به مجریان طرح های منابع طبیعی، بهره برداران ذیحق، عشایر و ایثارگران بومی ساکن در محل می باشد.

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

Handwritten signature and stamp area

سازمان امور اراضی کشور

معاونت امور باغبانی

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

فصل پنجم

(پذیرش تقاضا ، تکمیل پرونده و تصویب طرح)

الف) اجرای طرح در مستثنیات اشخاص:

- ۱- تعیین مکان های توسعه باغ در اراضی دیم کم بازده (مستثنیات) توسط کارگروه استانی
  - ۲- ارائه طرح توسط متقاضی مطابق دستورالعمل احداث باغ در اراضی شیدار موضوع نشریه ۵۱۰ معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی وقت رئیس جمهور.
  - ۳- بررسی طرح توسط کمیسیونی مرکب از: مدیر امور اراضی استان، مدیر امور باغبانی استان، مدیر آب و خاک استان، معاون آبخیزداری اداره کل منابع طبیعی استان
  - ۴- چنانچه با بررسی های انجام شده توسط کمیسیون اجرای طرح فاقد توجیه باشد، پرونده امر مختومه و نتیجه کتبا به متقاضی اعلام میگردد.
  - ۵- با بررسی کمیسیون اجرای طرح دارای توجیه فنی و اقتصادی بوده مراحل اجرایی به شرح ذیل انجام می گیرد:
    - ۵-۱- معرفی متقاضی به مدیریت باغبانی و معاونت اقتصادی و برنامه ریزی سازمان جهاد کشاورزی استان برای استفاده از نهاده ها و تسهیلات.
    - ۵-۲- نظارت دوره ای مدیریت باغبانی بر اجرای طرح در دوره زمانی شش ماهه و ارائه گزارش به مراجع پرداخت کننده تسهیلات تا زمان اجرای کامل طرح.
- ب) تقاضای اجرای طرح در اراضی ملی و دولتی خارج از محدوده طرح های مدیریت منابع طبیعی
- ۱- درخواست افزایش سطح زیر کشت با استفاده از آب مآزاد در اراضی ملی و دولتی همچوار مستثنیات فاقد مطالعه استعدادیابی.
    - ۱-۱- ارسال درخواست به اداره کل منابع طبیعی استان به منظور فرآیند استعدادیابی و تخصیص اراضی بدون ذکر نام متقاضی توسط مدیریت امور اراضی استان
    - ۱-۲- در صورتیکه اراضی مورد درخواست خارج از محدوده مورد استعدادیابی واقع شده باشد پس از ارائه طرح توسط متقاضی بر اساس طرح اعلام شده بر مبنای نشریه ۵۱۰ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دستورالعمل

سازمان امور اراضی کشور

معاونت امور باغبانی

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

استعداد یابی و تخصیص اراضی با رعایت تبصره ذیل ماده ۴ این شیوه نامه توسط اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری صورت می پذیرد.

۱-۳- بررسی طرح در کمیسیون مرکب از: مدیر امور اراضی استان، مدیر امور باغبانی استان، مدیر آب و خاک استان، معاون آبخیزداری اداره کل منابع طبیعی استان

۱-۴- چنانچه با بررسی اجرای طرح امکان پذیر نباشد، پرونده مختومه و نتیجه کتباً به متقاضی اعلام می گردد.

۱-۵- در صورت تصویب طرح مراحل اجرایی به شرح ذیل انجام می گیرد:

الف- انعقاد قرارداد اجاره بر اساس مصوبه مرجع واگذاری

ب- معرفی متقاضی برای استفاده از نهاده ها و تسهیلات به سازمان جهاد کشاورزی

ج- نظارت بر اجرای طرح حسب مورد توسط عوامل نظارتی هیات نظارت ماده ۳۳ یا هیات هفت نفره واگذاری زمین.

۲- اجرای طرح در اراضی ملی و دولتی با استفاده از نزولات جوی یا منابع آبی جدید.

۲-۱- ارسال درخواست به اداره کل منابع طبیعی استان به منظور فرآیند استعداد یابی و تخصیص اراضی بدون ذکر

نام متقاضی توسط مدیریت امور اراضی استان

۲-۲- در صورتی که تقاضا برای کشت دیم باشد، استعلام از اداره هواشناسی برای تعیین میزان بارندگی و تأیید

بارندگی به میزان حداقل ۳۰۰ میلی متر با پراکنش حداقل ۵ بار در سال و هر بارش بیش از ۱۰ میلی متر، با توجه به

میانگین ۱۰ ساله توسط مدیریت امور اراضی انجام خواهد شد.

۲-۳- استعلام از امور آب در خصوص تخصیص و بهره برداری آب برای تامین منابع آبی جدید

۲-۴- تهیه و ارائه طرح توسط متقاضی

۲-۵- در صورتیکه اراضی مورد درخواست خارج از محدوده مورد استعدادیابی واقع شده باشد پس از ارائه طرح

توسط متقاضی بر اساس طرح اعلام شده موضوع نشریه ۵۱۰ معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی وقت رئیس

جمهور استعدایابی و تخصیص

اراضی مورد نظر برابر دستورالعمل استعداد یابی و تخصیص اراضی و اصلاحیه های بعدی توسط اداره کل منابع

طبیعی و آبخیزداری صورت می پذیرد.

۲-۶- انعقاد قرارداد اجاره بر اساس مصوبه هیات هفت نفره واگذاری زمین یا کمیسیون ماده ۲

سازمان امور اراضی کشور

معاونت امور باغبانی

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

ماده ۷- شرح وظایف کارگروه ملی:

- ۱- تعیین خط مشی و نظارت عالیه بر کلیه امور اجرایی
- ۲- تصویب برنامه های اجرایی سالانه استانها بر مبنای استعداد یابی اراضی و نتایج مطالعات سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و معاونت امور باغبانی
- ۳- بررسی نتایج و ارزیابی گزارشات در مقاطع شش ماهه و ارائه آن به وزیر جهاد کشاورزی
- ۴- تعیین و تصویب اعتبارات سالانه طرح
- ۵- تفویض اختیار، تقسیم کار و تعیین مسئولیتها
- ۶- هماهنگی ستادی با وزارتخانه ها و دستگاه های ذیربط
- ۷- نظارت بر عملکرد کارگروه استانی
- ۸- ارزیابی اجرای طرح در مناطق مختلف کشور

ماده ۸- شرح وظایف دبیر خانه کارگروه ملی:

- ۱- اخذ اطلاعات و گزارش از سازمان، معاونت باغبانی و معاونت های ذیربط با دستگاه های اجرایی مرتبط
- ۲- جمع بندی و تجزیه و تحلیل گزارش ها جهت ارائه به کمیته ستادی
- ۳- همکاری و هماهنگی مستمر دبیر خانه ستاد با دفتر نظارت و عملکرد وزارت
- ۴- ابلاغ مصوبات ستاد و دستورالعمل های صادره به دستگاه ها و مسئولین مربوطه
- ۵- پیگیری و بررسی نحوه اجرای دقیق آئین نامه ها و مصوبات ستاد
- ۶- تنظیم برنامه تشکیل جلسات ستاد
- ۷- آسیب شناسی مشکلات و ارائه پیشنهادات مرتبط با طرح به ستاد
- ۸- برنامه ریزی، هماهنگی و برگزاری سمینارها و گردهمایی منطقه ای و سراسری
- ۹- ارسال گزارش پیشرفت عملیات اجرایی و مالی در مقاطع شش ماهه به وزارت متبوع

ماده ۹- کارگروه استانی:

به منظور بررسی، تصویب و هماهنگی و پیگیری برنامه های استانی و همچنین تائید طرح ها و نظارت و هدایت مجریان کارگروهی در استان با ترکیب ذیل تشکیل می گردد:

سازمان امور اراضی کشور

معاونت امور باغبانی

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

- ۱- رئیس سازمان جهاد کشاورزی (رئیس ستاد)
  - ۲- مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری (عضو)
  - ۳- مدیر امور اراضی (مدیر و عضو)
  - ۴- معاون امور بهبود تولیدات گیاهی (عضو)
  - ۵- مدیر باغبانی سازمان جهاد کشاورزی (عضو)
  - ۶- یکی از معاونین اداره کل منابع طبیعی حسب مورد به انتخاب مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری (عضو)
  - ۷- رئیس مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی (عضو)
- تبصره: دبیرخانه کمیته استانی در مدیریت امور اراضی سازمان جهاد کشاورزی مستقر می باشد.

ماده ۱۰- شرح وظایف کارگروه استانی:

- ۱- بررسی و تصویب اراضی مناسب اجرای طرح
- ۲- نظارت بر اجرای طرح ها
- ۳- تهیه برش شهرستانی برنامه اجرای سالیانه
- ۴- ارسال گزارش های روند اجرای طرح به کارگروه ملی

ماده ۱۱- این دستورالعمل در ۷ فصل و ۱۱ ماده و ۳ تبصره تهیه و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می باشد.

ردیف	نام و نام خانوادگی	پست سازمانی	امضاء
۱	قباد افشار	رئیس سازمان امور اراضی کشور	
۲	محمد علی طهماسبی	معاون امور باغبانی	
۳	خدا کرم جلالی	معاون وزیر و رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور	